CASE BUCUREŞTENE CU PICTURI MURALE EXECUTATE ÎN PRAGUL SECOLULUI AL XX-lea (V)

PETRE OPREA

XIII. Ecaterina Movilă (născ. Tzigara) a dărîmat în 1892 casa bătrînească în care locuia, moştenită de la soţul ei (Ioan Movilă), şi a construit una nouă, corespunzătoare exigenţelor de confort şi modei vremii.

Casa din str. Italiană nr. 21, realizată într-un stil electic, a fost bogat ornamentată în interior cu pictură decorativă, executată prin anii 1894—1896 de către meşteri italieni. Actualmente se mai păstrează intactă decoraţia holului de la intrare şi cea din fosta sufragerie situată la subsol, într-un grad avansat de deteriorare din cauza igrasiei.

După moda neoclasică italiană, pereţii holului sîn compartimentaţi în panouri dreptunghiulare imitînd marmura de diverse nuanţe, iar plafonul prezintă o bordură în rinceaux, cu motive vegetale foarte stilizate, avînd la fiecare colţ cîte un personaj fantastic, zoomorf; un motiv vegetal asemănător înconjură şi rozeta. Ceea ce face ca această decoraţie să fie scoasă din rîndurile lucrărilor meşteşugăreşti de acest gen este faptul că meşterii şi-au permis foarte multă libertate şi fantezie în tratarea detaliilor unor frunze şi flori şi a coloritului, deşi conturele elementelor principale au fost trasate cu şablon. Motive decorative asemănătoare şi acelaşi colorit cald se întîlnesc şi pe tăbliile celor patru uşi prin care se pătrunde din hol în alte încăperi.

Pereţii fostei sufragerii sînt pictaţi (ulei) în compartimente dreptunghiulare albastru marin, fiecare avînd, la cele două colţuri superioare, cîte o ghirlandă de frunze şi floricele viu colorate, în diverse nuanţe de roşu şi brun.

Pe fondul plafonului, o imitaţie de parchetaj din stejar, cîteva ornamente de feronerie (balamale) susţin rozeta şi şase mici cartuşe cu medalioane — cîte unul la fiecare colţ şi la mijlocul laturilor mici —, în cadrul cărora sînt înfăţişate naturi moarte (patru cu flori, una cu raci şi alta cu peşti). Calitatea deosebită a naturilor moarte, mai ales cea înfăţişînd racii, ne determină să presupunem că ele n-au fost realizate de vreunul din meşterii sau pictorii care au executat decorarea casei, ci de un pictor talentat, bănuindu-l în persoana lui Ştefan Luchian, nepotul proprietarei. Această supo-

Fig. 1. Detaliu din pictura holului casei din str. Italiană nr. 21.

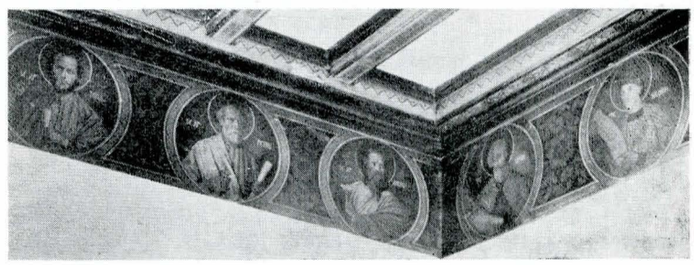

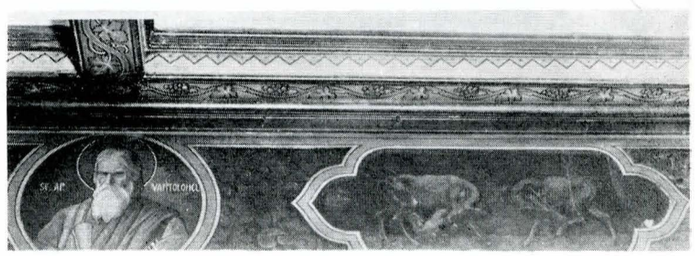

Fig. 4, 5. Detalii din pictura frizei casei din str. Verona.

Fig. 2, 3. Detalii înfăţişînd naturi moarte presupuse a fi pictate, pe plafonul sufrageriei casei din str. Italiană nr. 21, de către Ştefan Luchian.

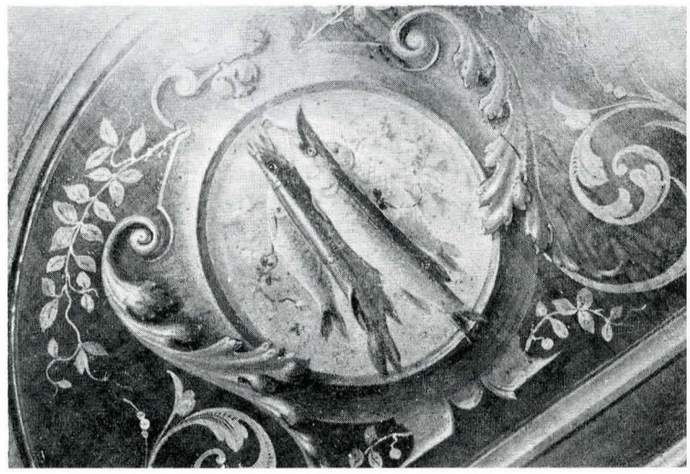

https://biblioteca-digitala.ro

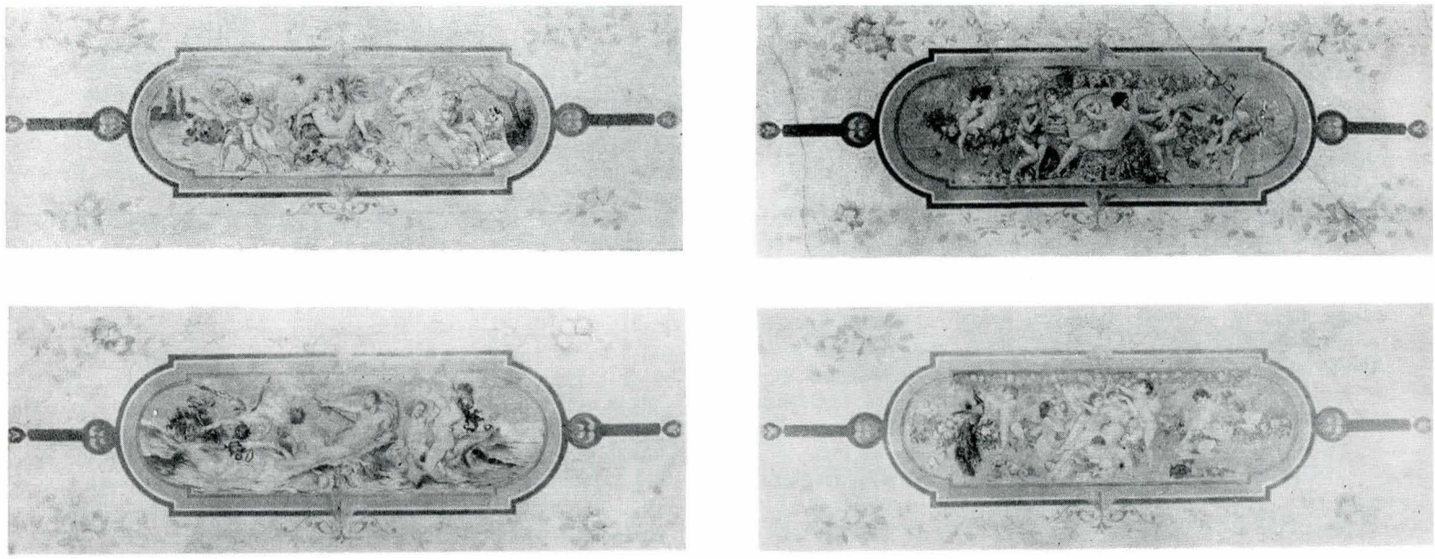

Fig. 6—9. Detalii din pictura casei din Splaiul Independenței.

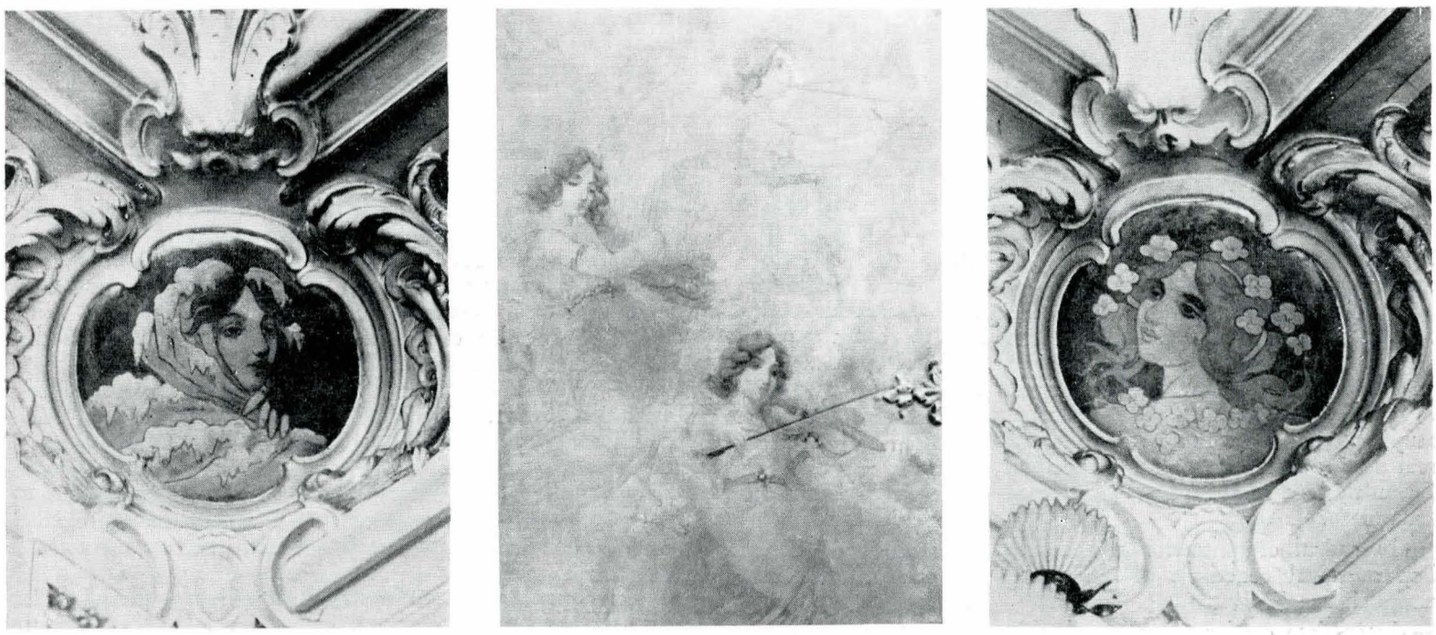

Fig. 10—12. Detalii din pictura casei din str. Donici.

ziție o facem întrucît la scurt interval, în 1897, acesta a pictat decorația interioară a unei case, din str. Clopotari nr. 2, a verișoarei sale primare, Matilda Rădoi, nepoată de fiică a Ecaterinei Movilă.

XIV. Arhitectul Ion Mincu, mutîndu-se după 1885 în fosta locuință a arhitectului Burelli, a modificat **casa din str. Verona** nr. 19, după gustul său, atît la exterior, cît și la interior. Din decorația interioară se mai păstrează, pe toți cei patru pereți ai unei încăperi amenajate în capelă, o friză cu medalioane, în care sînt înfățișați apostoli și sfinți. La centrul frizei, pe peretele estic, se află o scenă redînd o pereche de căprioare și puiul lor. Cadrul frizei este pictat în ulei direct pe perete, iar sfinții din medalioane pe pînză maruflată.

Se presupune după tradiția orală că G. Demetrescu-Mirea, bunul prieten al lui Ion Mincu, este cel care a pictat sfinții, pe vremea cînd artistul lucra la decorarea catedralei din Constanța (1889—1890).

XV. În casa extrem de spațioasă din **Splaiul Independenței nr. 70**, clădită către sfîrșitul secolului trecut, au scăpat intervențiilor multor chiriași, care s-au succedat, pe lîngă cîteva sobe din manufacturi germane, pictura în ulei de pe plafonul holului central. De-a lungul celor patru cîmpuri dreptunghiulare dintre luminator și pereți, se înșiruie de jur împrejur două rînduri de ghirlande din flori și frunze, avînd la colțuri cîte o rozetă alcătuită din petale de flori, iar la mijlocul laturilor, într-un cadru dreptunghiular de mici dimensiuni, cîte o scenă mitologică din viața zeităților grecești (Afrodita, Hefaistos, Amfitrita și Neptun).

Pictorul care le-a executat dă dovadă certă că avea mult talent, reușind, chiar dacă s-a ținut îndeaproape după modelele renascentiste, să se impună prin știința compoziției, execuția desenului, cunoașterea anatomiei și armonia colorîtului.

XVI. La scurt timp după terminarea **clădirii din str. Donici nr. 40**, în 1898, an indicat pe fațada vestică, a avut loc și decorarea ei interioară în cadrul căreia reținem pictura fastuoasă din salon.

După tradiția păstrată de moștenitorii fostului proprietar, ing. prof. Elie Radu (1858—1931), pictura în ulei a plafonului, care înfățișează muzele, unele ascultînd și altele cîntînd din instrumente muzicale, pictură actualmente degradată în parte, din cauza unor curățiri excesive, a fost executată, pînă în 1900, de către meșteri italieni. Cele patru medalioane de la întretăierea plafonului cu zidurile încăperii, păstrate într-o stare de conservare bună și înfățișînd portretele fetelor lui Elie Radu, se presupun a fi opera pictorului G. Demetrescu-Mirea. Ne îndoim de exactitatea acestei supoziții, bănuindu-le creația aceluiași artist, întrucît atît pictura de pe plafon cît și cea de pe medalioane sînt lucrate în spiritul francezului „nouveau style", străin academismului practicat de către directorul Școlii de Belle Arte din București.

https://biblioteca-digitala.ro